

EL CANT DEL MUETZÍ

E que l'església sia a la porta de l'alcàsser, e que hom crit lo sabaçala quan jo dormiré, prop de la testa, açò, si bé ho entenets, no és cosa covinent. (Jaume I als sarraïns de Múrcia)

per Marco Pedretti

A què es refereix Jaume I quan parla del “sabaçala” en la discussió que manté amb cinc representants de la ciutat de Múrcia? En cinc manuscrits del *Llibre dels fets* es llegeix “*ala lo sabba o alla*”, mentre que en els altres es llegeix “*sabaçala*”. Sens dubte aquí el rei parla del muetzí que crida l’hora de l’oració cinc cops cada dia. És més difícil entendre el sentit de les paraules utilitzades. *Sabaçala*, o *sabasala*, podria venir de l’àrab *saḥīb aṣ-salāh*, “mestre de la pregària”, o de *hayya ‘ala s-salāh*, “Eia, [acudiu] a la pregària!”, que són algunes de les paraules que canta el muetzí.

Però és també possible que fins i tot s’hi hagi sobreposat el so de la paraula hebrea *shabbat* (a l’Edat Mitjana sovint *sabba - sàbat*): en moltes comunitats jueves un encarregat anunciava l’inici del dia de repòs cridant pels carrers el divendres al vespre. Es podria pensar que l’autor (o els copistes) del *Llibre dels fets* no tenien gaire clares les paraules (ni el sentit) de la crida islàmica a la pregària, i les havien confós amb la crida de la tradició jueva.

La crida a l’oració

Això que en el *Llibre dels fets* es diu “lo sabaçala” no pot ser res més que l’*adān*, la crida a l’oració que el *muetzī* (*mu’addin*, de la mateixa arrel d’*adān*) canta a les hores de la pregària “canònica” obligatòria per cada musulmà (*salāh*). Els cinc moments de la pregària són:

- *fajr*: entre l’aurora i el moment en què surt el sol,
- *zuhr*: al migdia,
- *‘aṣr*: a la tarda,
- *magrīb*: a la posta del sol,
- *‘ishā’*: a la nit, quan el cel està completament fosc.

Les crides de què Jaume I es queixa poden ser la del *‘ishā’* o bé (més probablement) la del *fajr*. En la tradició sunní, en l’*adān* de *fajr* el muetzí canta:

- *Allāhu akbar* (Déu és el més gran!),
- *aṣḥadu anna lā ilāha illā-llāh* (dono fe que no hi ha cap déu més que Déu!),

- *ašhadu ānna muḥammadan rasūlu-llāh* (dono fe que Mahoma és l'enviat de Déu!),
- *ḥayya 'ala ṣ-ṣalāt* (eia, a la pregària!),
- *ḥayya 'ala l-falāḥ* (eia, a la salvació!),
- *aṣ-ṣalātu ḥayru mina n-nawm* (la pregària és millor que el son!),
- *Allāhu akbar* (Déu és el més gran!),
- *lā ilāha illā-llāh* (no hi ha cap déu més que Déu!).

Cada vers es canta més d'una vegada i tot el text es torna a cantar un cop més tan bon punt es comença la pregària.

Si voleu escoltar alguns exemples d'*adān* heus aquí dos enllaços al Youtube:

<http://www.youtube.com/watch?v=UILLaUCAQ1QQ>

<http://www.youtube.com/watch?v=r4fO21rCGZg>

© Marco Pedretti